

Nr 127

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förhöjning av vissa ersättningar i anledning av yrkesskada m. m., i vad propositionen hänvisats till statsutskottet.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 (bilaga 7, punkterna 99 och 100) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1962/63 beräkna till Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. ett förslagsanslag av 760 000 kr. samt till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. ett förslagsanslag av 3 400 000 kr.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 119, under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att *dels* antaga vid propositionen fogade förslag till lag om förhöjning av vissa ersättningar i anledning av yrkesskada m. m., *dels* antaga inom socialdepartementet upprättade förslag till 1) förordning om förhöjning av vissa ersättningar av statsmedel i anledning av yrkesskada m. m., 2) förordning om ändring i förordningen den 2 juni 1950 (nr 262) angående omreglering av vissa ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, 3) förordning angående ändring i förordningen den 3 juni 1938 (nr 216) om livräntetillägg av statsmedel åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete och 4) förordning om förhöjning av vissa livräntor på grund av statsunderstödd olycksfallsförsäkring för fiskare, *dels* för budgetåret 1962/63 under femte huvudtiteln anvisa till Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. ett förslagsanslag av 800 000 kr. samt till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. ett förslagsanslag av 3 700 000 kr., *dels* ock medgiva, att av riksförsäkringsverkets yrkesskadeförsäkringsfond avskiljes 5 000 000 kr. till en särskild, av riksförsäkringsverket förvaltd fond, vars avkastning av Kungl. Maj:t må disponeras för yrkesskadeförsäkringen närstående ändamål i enlighet med vad i propositionen angivits.

Propositionen har, såvitt angår författningsförslagen, hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet. I övrigt har propositionen hänvisats till statsutskottet.

I propositionen föreslås höjning fr. o. m. den 1 januari 1963 av vissa yrkesskadelivräntor m. m. i anledning av skada, som inträffat före år 1960. Livräntorna höjes med 30 procent, om skadan inträffat 1955 eller tidigare, med 20 procent, om skadan inträffat 1956 eller 1957, och med 10 procent, om skadan inträffat 1958 eller 1959. Förhöjning föreslås beträffande livräntor till skadade under 67 år med minst två tiondels invaliditet, skadade över 67 år med minst tre tiondels invaliditet, efterlevande make m. fl. under 67 år, barn, föräldrar och adoptivföräldrar. Även sjukpenning skall kunna förhöjas. Förhöjningen får inte leda till att ersättning utgår med högre belopp än det högsta möjliga enligt lagen om yrkesskadeförsäkring.

Enligt förslaget skall förhöjningen av ersättningar, som belastar försäkringskollektivet enligt lagen om yrkesskadeförsäkring, bekostas av arbetsgivarna genom proportionella tillägg till avgifterna enligt sistnämnda lag.

Den totala årliga kostnaden för statsverket för den föreslagna förhöjningen, vilken kostnad också successivt kommer att minska, kan beräknas till 3,6 milj. kr. Kostnaden fördelar sig med 0,9 milj. kr. på de affärsdrivande verken, 0,1 milj. kr. på anslaget Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. (V ht p. 99), 0,6 milj. kr. på anslaget Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete (V ht p. 100) och 2 milj. kr. på anslaget Ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under militärtjänstgöring m. m. (IV ht p. 193). Då förhöjningen sker fr. o. m. den 1 januari 1963, belöper endast ett halvt års kostnad på budgetåret 1962/63.

Såsom ovan nämnts har de båda anslagen under femte huvudtiteln i årets statsverksproposition — i avbidan på särskild proposition i ämnet — upptagits till 760 000 respektive 3 400 000 kr. Enligt riksförsäkringsverkets beräkningar skulle det förstnämnda anslaget vid oförändrade regler kunna sänkas till 750 000 kr. Departementschefen föreslår, att anslaget Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. definitivt uppföres med 800 000 kr. och anslaget Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete med 3 700 000 kr. Frågan om anslaget under fjärde huvudtiteln anmäles av chefen för försvarsdepartementet.

Vid tillämpning av yrkesskadelagstiftningen uppkommer stundom vissa gränsfall, då lagreglerna inte medger att ersättning beviljas men då det synes önskvärt att ersättning i annan form kunde beviljas. För sådana, yrkesskadeförsäkringen närstående ändamål, bör det enligt departementschefen vara möjligt att i någon utsträckning använda överskottsmedlen från försäkringsverksamhet enligt 1901 års lag angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete.

Av nämnda överskottsmedel anses 5 milj. kr. böra avskiljas för angivet ändamål till en särskild fond, som förvaltas gemensamt med yrkesskadeförsäkringsfonden och tillföres ränta motsvarande genomsnittsavkastningen å de gemensamma tillgångarna. Från den sålunda nybildade fonden bör finnas möjlighet att under visst år bevilja livräntor eller annan ersättning med

sammanlagt kapitalvärde motsvarande högst de räntemedel, som finnes disponibla för året.

Avkastningen å 5 milj. kr. kan beräknas utgöra omkring 200 000 kr., varmed bör jämföras att en livränta å t. ex. 4 000 kr., som utgår till en man från 50 års ålder, med ränteberäkning efter 3 procent representerar en kapitalkostnad av omkring 74 000 kr. Det blir därför nödvändigt att upprätthålla en sträng restriktivitet vid tillgodoseende av framkomna ersättningskrav, så att endast särskilt ömmande undantagsfall beaktas. Det torde dock inte vara möjligt att mera strikt avgränsa de fall då ersättning bör kunna utgå. Med hänsyn härtill anses det böra ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om utgivande av livränta eller annan ersättning ur den nya fonden. Verkställandet av Kungl. Maj:ts beslut föreslås få ankomma på riksförsäkringsverket, som sålunda skall ha att ombesörja all utbetalnings- och bokföringsverksamhet i samband med den nybildade fonden.

Utskottet. Andra lagutskottet har numera i sitt utlåtande nr 25 tillstyrkt de i förevarande proposition framlagda författningsförslagen. Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning för nästa budgetår till de ifrågavarande ersättningarna i anledning av olycksfall i arbete m. m. föranleder icke någon erinran från statsutskottets sida. Utskottet biträder likaledes förslaget om att 5 milj. kr. av överskottsmedlen från försäkringsverksamhet enligt 1901 års lag angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete avsättes till en särskild fond. Vad departementschefen anfört rörande användningen av nämnda fondmedel ävensom vad som i övrigt anförts föranleder icke heller någon erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer,

att riksdagen må

1) för budgetåret 1962/63 å driftbudgeten under femte huvudtiteln anvisa

a) till *Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* ett förslagsanslag av 800 000 kr.;

b) till *Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* ett förslagsanslag av 3 700 000 kr.;

2) medgiva att av riksförsäkringsverkets yrkesskadeförsäkringsfond avskiljes 5 000 000 kr. till en särskild, av riksförsäkringsverket förvaltd fond, vars avkastning av Kungl. Maj:t må disponeras för yrkesskadeförsäkringen närstående ändamål i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 16 mars 1962 angivits.

Stockholm den 15 maj 1962

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÅNG

Närvarande: se under utlåtandet nr 128.